

Kérlekét csak akkor küldjék vissza, ha helyeset mellékelnek. Kéziratokat hat hétől tovább nem őrzünk.

Szerkesztőség:
VII., Nefelejcs-
utca 41.

A NŐ ÉS A TÁRSADALOM

A FEMINISTÁK EGYESÜLETE
ÉS A NŐTISZTVISELŐK ORSZÁGOS EGYESÜLETE
HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Cikkeket csak a szerző engedelmével, lapunk egyéb tartalmát A NŐ és a társadalom megnevezés mellett szabad átvonni.

Kiadóhivatal:
Andrássy-út 22.
Telefon 20-74.

TARTALOM: Arnold Dodel: Diákok és diáklányok. — Máday Andor dr.: A magyar feminizmus múltjáról és jövőjéről. — Glosszák. — Thackeray: Házasságról, szerelemről, férfiakról és nőkről. — Jánosy Gábor: Magyar feminizmus és nemzetköziség. — Szemle. — Irodalom. — Szerkesztői üzenetek. — A Feministák Egyesületének hivatalos közleményei. — A Nőtisztviselők Országos Egyesületének hivatalos közleményei.

Bosznia és Hercegovina alkotmányát február 20-án hirdették ki. Ez az alkotmány a férfiaknak általános választójogot ad, a nőknek pedig korlátozottat. Az első választókúria első osztályában — 140 korona földadó-cenzussal — a nők is szavazhatnak. Szavazatukat nem adhatják le személyesen, hanem férfimegbízott útján. Szűk, igen szűk választójog. De választójoguk több, mint az a semmi, amit Kristóffy és Andrássy tervezett a magyar nőknek. Bosznia és Hercegovina asszonyai semmit sem kértek, talán nem is álmodták, hogy ilyesmit kérhettek: ime mégis kaptak valamit. Legalább annyit, amennyi bizonyíthatja, hogy maga a nő nem diszkvalifikálja őket teljesen a politikai jogok gyakorlásától. Ha tisztában vagyunk azzal, hogy ehhez a törvényjavaslathoz ugyanaz a magyar kormány hozzájárult, amely a magyar választójogi törvényjavaslat megalkotására hivatott, akkor Magyarország asszonyai választójogának törvénybeiktatását a leghatározottabban el kell várnunk ettől a kormánytól. Ha a hárem asszonyai, anélkül, hogy arra igényt tartottak volna, korlátozott, közvetett választójogot kaptak, akkor az öntudatos, jogáért kitartóan küzdő magyar asszonyoknak magától értetően kijár az általános, közvetlen, aktív és passzív választójog.

A budapesti Kereskedelmi és Iparkamara március 17-én megejtendő választásán a nők nemcsak aktív választójogukat fogják érvényesíteni — amit eddig is megtettek, — hanem ezúttal először élnek passzív választójogukkal is.

Első ízben lesz ugyanis női jelölt a kamarai tagságra dr. Brauner Alfrédné, a budapesti jégművek birtokosa személyében. A kamarai választások tárgyában március 4-én este 7 órakor az Országos Iparegyesület helyiségében (VI. Gróf Zichy Jenő utca. 4) lesz nagygyűlés, amelyen minden érdeklődő részt vehet. Kíváncsok, hogy minél több iparigazolvány alapján szavazattal bíró női kamarai választó vegyen részt a gyűlésen. Trafikosok, szabónők, virágkereskedők, fodrásznők stb. stb. szóval minden iparigazolvány alapján dolgozó nő érdeke a gyűlés minél impozánsabbá tétele.

A Nő és a társadalom terjesztése és fejlesztése. A januári számunkban közzétett felhívásra lapunk olvasói örömdetes jelét adták érdeklődésüknek és buzgalmuknak. A beérkezett jóakarató tanácsok közül legéletrevalóbbnak, mert legkönnyebben keresztülvihetőnek tartjuk egy nagyvárad olvasónknak a következő indítványát: Állítson össze lapunk minden előfizetője listát olyan címekből, amelyekre mutatószámot kíván küldetni. E listán külön szerepeljenek az olyan címek, amelyekre a mutatószámot a cím bejelentőjének ajánlatára való hivatkozással küldhetjük. A többi címre csupán előfizetési felhívással küldendők a mutatószámot. Ilyen listák összeállítása igazán csekély fáradság. Bizonyos pedig, hogy ezzel is hathatósan hozzájárulnak tisztelt olvasóink lapunk fejlesztéséhez. Kérjük minden olvasónk szíves támogatását, esetleg tanácsát, mivel járulhatnánk még hozzá lapunk olyan fejlesztéséhez, hogy az mihamarább kéthetenként jelenhessen meg.

A NŐ ÉS A TÁRSADALOM
kiadóhivatala.

DIÁKOK ÉS DIÁKLÁNYOK.

Írta ARNOLD DODEL.

Az egyetem, minden ideális szabadságával együtt, valamikor csupán a férfi-iffúság kiválasztottaié, a diákoké volt.

Így volt ez a keresztény középkorban és így maradt sok hosszú századon keresztül; már-már úgy látszott, hogy örökre így kell maradnia.

És még ma is vannak főiskolák, melyek csak férfiaknak adják meg az akadémiai polgárjogot, mintha intelligencia, genialitás, tudnivágyás és fejlődésre való törekvés sehol másutt fellelhető nem volna, mint a férfi koponyájában.

De a legtöbb egyetem, főiskola és akadémia mégis megnyitotta kapuit a legutóbbi évtizedekben a nők előtt. Sok mindenféle másképp alakult rövid idő alatt, mint ahogy századokon át volt és sok mindenféle másképp fog alakulni, mint ahogy ma van, mert a főiskolák is belekerültek a fejlődés forgatagába. Igen, úgy állunk, hogy bizalommal elmondhatjuk: a legrövidebb idő alatt Európa összes főiskoláin ugyanolyan feltételek mellett felvesznek a hallgatóik sorába nőket, mint férfiakat.

Az előjogok birtokosai, a férfidiákok nem szívesen látják ezt. És nem egy német egyetemen, amely 30 évvel is tovább gondolkodott a nőhallgatók felvételén, mint a zürichi, berni és genfi egyetemek, még ma sem látják szívesen.

A protestálás azonban nem sokat használ; a nő tudományos emancipálódásának hatalmas áradatát tiltakozással feltartóztatni nem lehet, mert ezen áradat előretolatása természetes processzusa a kultúremberiség fejlődésének. Elég soká tartotta távol az emberiség egyik fele, a férfi, az emberiség másik felét, a nőt a szellemi javak dúsan terített asztalától.

Ha ez a helyzet nem tartott volna máris annyira ideig, valószínűleg előbbre volnánk szellemi, főleg etikai téren, mint ma.

Jehova állítólag így szólt az asszonyhoz: „Legyen a te akaratod a férfi akaratának alárendelve és ő legyen a te urad és parancsolod.”

Így lett synonyma az asszony, a cseléd és a rabszolga szavakból. És ez századokig, sőt évezredekig tartott; a férfi parancsolónak tudta magát, az asszony alárendelt cselédnek, rabszolgának.

Úgy látszott, hogy ez a helyzet mindkettőjüknek megfelel és mégis, mindkettőjüknek ártott, a férfiónak is, nem csupán a nőnek. Az igazság és igazságtalanság határvonalai mind jobban elmosódtak, míg végül senki sem tudta már megállapítani, hogy kinek van igaza.

Senki és semmi nem vétett annyit az asszony ellen, mint Mózesnek Jehova szájába adott szaval: „Legyen a te akaratod a férfi akaratának alárendelve és ő legyen a te urad és parancsolod.”

A legrosszabb törvények azok, amelyeket a férfi a maga előjogainak érdekében az asszony leigázására és kihasználására alkotot és amelyek nemzedékről-nemzedékre öröklődnek, mint valami örökös betegség.

De a rossz törvényekkel szankcionált igazságtalanság szükségszerűleg az elkövetőjén bosszulja meg magát.

Ebben az esetben is: a nő elnyomatása többet ártott a férfinak, mint a nőnek, kevésbé anyagi, mint inkább etikai tekintetben. Nem nehéz ezt kimutatni; ahol a nő szociális alárendeltségben tengődik, ott a férfi erősen visszamarad az etikai fejlődésben. Viszont mindenütt, ahol a nő egyenrangú társa a férfinak, emez az etikai javakért küzdők első sorában áll.

A számítás rendkívül egyszerű: A férfit, aki az emberiség egyik telét képviseli, nő szüli, az anyja nő, a testvére nő, fiainak az anyja nő; mindenütt nők veszik körül, akik nevelés tekintetében sokkal nagyobb befolyással vannak rá, mint a környezet többi tényezői együtvéve. Sem az iskola, sem az egyház, sem az állam, sem a férfitársadalom nem vetekedhet a nő nevelési befolyásával. Ezt persze nagyon kevés férfi tudja. És még kevesebb vallja be.

Ha abból a félállatból, amely már ma is embernek nevezi magát, igazi embert akarunk nevelni, akkor ehhez a munkához elsősorban a nőre van szükségünk. Ha ő visszamarad, mindnyájan visszamaradunk, ha az asszony örömet leli a bikaviadalban, férje vajmi könnyen beáll a vérbosszú hívei közé.

De ha a nő a szociális alárendeltség mélyéből a tudatos jogegyenlőségig emelkedik, gyors fordulatot vesz előrehaladásunk menete. Az emberré fejlődés, amelyen évezredek óta dolgozunk, mozgalom; hogyan végezhet egy kétfogatú kocsit gyors mozgást, ha az egyik ló mindig jóval a másik mögött baktat?

Az egyenjogúsítás kérdése a szellemi fejlődés terén nem mellékes szempont tehát, hanem lényeges feltétele a tulajdonképeni emberré fejlődésnek. Legyen végre tisztában ezzel minden nemzet férfi-fiatalága, ha anyáira, testvéreire gondol, ha a gépek női rabszolgáit éhbérért végzett keserves munkában látja elpusztulni, vagy a prostitúció karjaiba hullani; legyenek tisztában ezzel a diákok, ha látnak szorgalmas diáklányokat mint úttörőket dolgozni és küzdeni, amint bizonyítani akarják, hogy a nő is fel tudja magát küzdeni a tudatlanság és közöny, az előítélet és botor hagyomány bilincseiből a szellemi éleslátás és körültekintés magaslatára.

Három-négy évtized szorgos munkája után elérkezünk az alapos változás sokat ígérő kezdetéhez. Hatalmas monarchikus államok miniszterei, tanárok, írók, művészek és tudósok szívesen küldik ma már arra alkalmas leányokat főiskolákba és művészeti akadémiákra, hogy őket mint versenytársakat állítsák be a főiskolai diákság szellemi versengésének arénájába.

(Folytatjuk.)

A MAGYAR FEMINIZMUS MÚLTJÁRÓL ÉS JÖVŐJÉRŐL.

Írta MÁDAY ANDOR dr., Genéve.

Ma, midőn politikai életünkben a választójogi reformmal együtt a nő szavazat joga is újból napirendre kerül, indokolt lesz azzal a közkeletű felfogással foglalkoznunk, amely szerint a női szavazat jog követelése „idegen, külföldi importált eszme, amely-

nek Magyarországon semmi talaján sincsen”.

Ha kissé kutatunk hazánk történetében, úgy mihamar rájövünk, hogy a feminizmus mai politikai követelményei Magyarországon éppenséggel nem találnak idegen talajra. Ellenkezőleg: a női szavazatjog kérdésében saját őseink törtek nekünk utat, úgy hogy éppen e téren nem vagyunk ráutalva a külföldi példára, hanem elég, ha az ősi hagyományt a mai kornak megfelelően tovább fejlesztjük.

A régi magyar rendi alkotmányon nyugvó jogrendszernek egyik kiváló sajátossága volt, hogy az özvegy nőnek szinte a férfiakéval egyenlő jogokat biztosított és pedig úgy a magánjog, mint a közjog terén.

E korszak politikai jogai három csoportba oszthatók: 1. a választójog, amely a köznemesiséget illette meg; 2. a személyes törvényhozói jog, amely a főnemesiséget illette meg és 3. a politikai jelleggel bíró tisztségek, melyek nagyjából szintén főnemesi előjogok voltak. A történelem tanúsága szerint a magyar Özvegyek előtt mindhárom mód nyitva állott a közéletben való részvételre.

Ami a választó jogot illeti, erről ugyan nincs törvényes intézkedés, de komoly kutatókra hivatkozhatunk, ha kijelentjük, hogy a magyar özvegynek a megyei tisztviselőválasztásnál és az országos követválasztásnál hajdan szavazatjoga volt (rendi alkotmányról lévén szó, persze csak a nemesek politikai jogairól beszélünk, miután a többi lakosság nem ment polgárszámba).

Mint forrást, elég lesz két író idéznünk; az egyik Tóth Lőrinc, a kiváló jogász és államférfi, aki (Gide Pál: A nők joga című könyvének fordításához írt függelékben) így szól: „Választójogukat 1840 előtt olykor (de nem gyakran, s nem mindenütt) személyesen gyakorolták a nemes özvegyek a követ- és megyei tisztviselőválasztásoknál” *

A másik tekintély, akire hivatkozunk: Futó Ferenc, a tudós levéltáros, aki a „Fővárosi Lapok” 1881. évi márciusi számában a magyar nő jogáról írott cikkében szintén az özvegy nőknek múltban gyakorolt szavazatjogáról tett tanúságot.

A magyar nő régi törvényhozói jogkörét már a jogi tankönyvekből ismerjük, így a Lechner-féle közjogból tudjuk, hogy „a főnemesek (bárócol felfelé) özvegyei éppen úgy, mint az esetleg személyesen meg nem jelenő főnemesek egy-egy követet küld-

tek az országgyűlésbe s ezek távollevők követeinek hívtak”.

A távollevők követeiről elsősorban az 1608. évi koronázás utáni I. t. c. 9. §-a szól, azonban anélkül, hogy a mágnások követküldési jogáról külön említést tenne. E jognak kétséget kizáró törvénybeiktatása az 1681. évi LI. törvénycikk által történt, melynek szövege a következő:

„És mivel a karok és rendek által az is illetlennek találtatott, hogy némely ország-nagy-urak s azok özvegyeik követei, 5, 6 és 7 személyek követségét is fel szokták vállalni,

1. §. ehhez képest megállapítatik, hogy mostantól jövendőben egy követ, bármi állapotú legyen, csupán két szegényebb országnagyok vagy azok özvegyei helyett lehessen”.

Ez a követküldési jog egészen 1848-ig fennállott, s annyira köztudomású, hogy igazolására szinte felesleges történeti példát felhozni, így megelégedhetünk annak a felemlítésével, hogy Kossuth Lajos is mint főrendi özvegy követ jutott be legelőször az országgyűlésbe.

A Feministák Egyesületének választójogi agitációs lapja joggal mutat rá arra, hogy Kossuth Lajos követi küldetése egyúttal annak is bizonyítéka, hogy hazánk asszonyai kitűnő politikai érzékkel gyakorolták törvényhozási jogukat.

Míg a főnemes özvegyek törvényhozói joga csakis közvetett módon, követ útján volt gyakorolható, addig a magyar nők közéleti működésének harmadik ágában, a politikai jelleggel bíró adminisztratív tisztségek viselésében közvetlen, aktív tevékenység is hárulhatott a magyar asszonyokra.

A dataink két állásról szólnak.

Az egyik a sokoldalú szaktudást feltételező s nem csekélyebb felelősséggel látó közügyi jegyzői állás.

Ujfalvy Krisztina-Máté Jánosnérol, a múlt század elején elhalt kiváló költőnőről említi életírója, Kövály László, hogy nagy szeretettel és tudással intézte lakóhelyén, Csáváson a falubeliek ügyes-bajos dolgait, jogi tanácsokat adott nekik, kérvényeket szerkesztett számukra, miért is (valószínűleg I812-ben) a falu jegyzőjévé választották, mely tisztet állítólag I818-ban bekövetkezett haláláig viselte.

Ujfalvy Krisztina jegyzősége lévén az egyetlen eset, amelyről tudomásunk van, ez precedensnek beillik ugyan, de jogintézménynek nem tekinthető. Fordítsuk tehát figyelmünket a másik közérdekű állásra, amelyen nők is betölthettek: a főispánságra.

A kifejlett rendi alkotmány kétféle főispánságot ismert: örökösét és kinevezé-

sen alapulót. Az örökös főispánság főképpen cím és birtokjog volt; ellenben a kinevezésen alapuló főispánságnál az adminisztratív-politikai szerepkör volt a fontosabb.

F e j e s János szerint* régebben a magyar királynék Mosón vármegye örökös főispánjai voltak. Ennek a feljegyzésnek valószínűségét emeli Timon Ákos jog- és alkotmánytörténetének egy passzusa, amely szerint II. Lajos király özvegye, Mária, Mosón vármegye főispánja volt.**

A kinevezésen alapuló főispánság, amely nemcsak jogokból, hanem kötelességekből is állott, valósággal a közélet porondjára szólította a nőt.

Igaz, hogy ehhez a főispánsághoz az özvegyek úgyszólván kivétel nélkül csak mint kiskorú (de később főispánná kinevezendő) fiúgyermekük gyámjai jutottak, de tisztességük eredete nem változtat azon a tényen, hogy a magyar állam akkoriban a legmagasabb köz- igazgatási s egyúttal a legfontosabb politikai hatáskört női kezekre bízta.

Történelmünk több női főispánról tesz említést.

Az egyik Czobor Erzsébet grófnő, Thurzó György nádor özvegye, korának szellemileg kiváló asszonya, aki Árva megyének*** s némelyek szerint† Moson megyének is főispánja volt s aki Árvában a megye gyűlésen elnökölt is.

Z r i n y i Ilona, Thököly neje és II. Rákóczi Ferenc anyja, kit joggal szokás nálunk a nő és anya mintaképeül tekinteni, mint fiának gyámja, Sáros megye főispánságát töltötte be s szintén elnökölt a megye gyűléseken.††

A harmadik női főispán, kiről tudomásunk van: B á t h o r i Anna,††† Báthori István vajda és Thelegdi Katalin leánya, Drágfy Gáspár főispán neje volt. Férjének 1545-ben bekövetkezett halála után I. Ferdinánd király annak helyére őt nevezte ki a Szilágyság (Kraszna- és Közép-Szolnok vármegyék) főispánjává, mely méltóságot György nevű fiának felnőttéig a feljegyzések szerint ritka bölcseséggel és „férfias” eréllyel viselte. Hogy Báthori Anna állását nem tekintette pusztán címnek, hanem valóban cselekedett is, annak bizonyítéka, hogy mint a reformáció lelkes híve, hivatalának elfoglalása után azonnal protestáns egyházi zsinatot hirdetett Erdődre, mely zsinaton

* Die ungarische Staatsbürgerin. Pesth, 1812. p. 24.

** IV. K. V. fejezet, 7. §.

*** L Timon I. h. :

† L. a „Regélő és Honművész” 1833-iki évfolyamát.

†† T h a l y Kálmán: II. Rákóczi Ferenc ifjú-sága, 1884. p. 7.

††† L. Kuli ni Nagy B. és Sárvány E. Magyar hölgyek életrajza. Debrecen J86J, p. 241.; továbbá a „Regélő és Honművész” 1833-iki évfolyamát.

huszonkilenc prédikátor jelent meg, kik hitük ágazatait tizenkét cikkelybe foglalták. Életrőirő szerint, halálakor „mint bölcs kormányzójaért, két megye hullatá felette az őszinte bánat könnyeit” . . . mert: „teljes életében a közügynek, népe boldogításának, a vallásnak és hazának élt.*

Amily dicsőséges a magyar nők közéleti szereplése a múltban, oly sivár az a jelenben. Nem mintha a mai nők kevésbé volnának alkalmasak a hajdani jogok gyakorlására és a kötelességek teljesítésére, hanem, mert ma ezek a jogok nincsenek meg többé; az egyenjogúsítás elsöpörte azokat. Más országokban, ahol a nagy idők egyenjogúsítást követeltek, ezt úgy teljesítették, hogy jogot adtak a jogtalannak, szabadságot az elnyomottnak. Nálunk megfordítva jártak el. A nemes és a jobbágy asszony közti különbséget úgy szüntették meg, hogy – elvették a nemes asszony politikai jogait is; ne legyen neki se joga, így legalább meg van az egyenlőség – a jogtalanságban.

A mai jogtalanság eredetének ismerete megmutatja nekünk az orvoslás módját. Azt, amit a 48-as nagy idők lázas sietsége lerombolt, mert építeni ideje nem volt, nekünk kell újra felépítenünk modern formában.

Ha hajdan a nemes özvegy egyenjogú volt a férfival, úgy ma, midőn már nemesi kiváltságok nincsenek, ki kell terjeszteni az ősi jogokat az összes asszonyokra, de egyúttal az újkor szellemét megértve, el kell jutni a végső konzekvenciához: a nők politikai jogainak általános elismeréséhez és törvény beiktatásához. Ezzel a reformmal nemcsak „modernnek” leszünk, hanem hívek maradunk nemzeti múltunk legszebb hagyományaihoz is.

GLOSSZÁK.

Automatikusan működő ágyú. A minap jelentették a lapok, hogy „Mac-Clean-Lusak amerikai ember automatikusan működő ágyút talált föl, mely e nemben a legnagyobb. A napokban kísérleteztek vele az Erie-tó partján. Az ágyú automobilra van szerelve, mely elegendő lövészerrel s negyven emberrel közönséges úton negyven kilométert képes megtenni óránként. Az új ágyú alkalmasint forradalmat fog kelteni a tüzérség terén, mert mielőtt a rendes tüzérség egyáltalában akcióba léphetne, az új ágyút már régen lövésre készen föllállították. A próbák alkalmával egy perc alatt egymásután kétszázötven darab, három-három fontos golyót lőttek hatodfél kilométernyire”. Igazán lélekemelő az emberi agy leleményessége. Ha így haladunk, igazán paradicsom lesz csakhamar a világból. Alkoholizmus, epidémiák, kultúrbaajok és efféle szomorúságok és nyomorúságok úgy kipusztul-

*Nagy és Sárvány I. h.

nak, mintha sohasem is sanyargatták volna az emberiiséget. Egy ügyes matematikus szíveskedjék kiszámítani, hogy az önműködő ágyúnak hányszor kell percenkint kétszázötven három-háromfontos golyót kilövellődni, hogy a földön élő ezermillió embert leterítse. Roppant egyszerű matematikai kérdés és feltétlenül biztos megoldása minden szociális bajnak.

Szabad az orgazdaság. A kúria a minap érdekes elvi jelentőségű határozatot hozott. Ez büntetőjogi következmények alól felmenti az asszonyt az esetben, ha a férje által lopott anyagokból annyit elhasznál, amennyi a háztartásra szükséges. Szerelem, házasság, magántulajdon, erkölcs, orgazdaság s a házassággal összeköttetésben használt minden egyéb jelszót fényesen megvilágít ez a határozat: „Minthogy a háztartásról a férj köteles gondoskodni, minthogy a nő törvényes férjének hatása alatt áll: a nő azért, mert a törvényes férje által hazavitt lopott élelmicikket elfogadja, elkészíti és az elfogyasztásban részt vesz, valamint azért, hogy a törvényes férje által lopott s eladott dolgok árából hazavitt pénzből annyit, amennyi rendes körülmények közt a háztartásra szükséges, elfogad s ezt a háztartás céljára fölhasználja, büntetőjogi felelőségre nem vonható.” Tehát a törvényes házasság törvényessége a család fentartására elkövetett lopásokban való bűnrészesedést menti. Orgazdasággal foglalkozó asszonyoknak ez elég értékes kioktatás. A házasság erkölcsi fogalmainak emelésére is kiválóan alkalmas.

Ha nő tenné. A napilapokban olvastuk: „Varga Jánosnak álmát rontotta meg a hathónapos kis gyermeke. Sírt a kis apróság, ahogy csak kifért a száján. Varga János pedig dühöngött és összeverte a bömbölő kicsikét. Az ordítás erre még hangosabb lett, mire a kitűnő apa befogta a gyerek orrát, száját. Ez már használt. Annyira használt, hogy rövid idő múlva a gyermek örökre elhallgatott. Megfulladt. A bestiális ember a csendörök előtt beismerte a gázságot. Ő ölte meg a szerencsétlent. Nem volt rá semmi különösebb oka, csak azért tette, mert sírt a gyermek.” Ha nő tette volna, pompás argumentumot faragnának az esetből a nők választójoga ellen. Az asszony túlundulatos, mondanák. Így azonban a higgadt választópolgár, ha kikerül majd a börtönből, tovább is csinálhatja majd a túlságosan érzelem-uralta nők számára a törvényt.

Pártolják a hazai ipart! különösen az asszonyoktól követelik ezt. De hogy nem lehet ipart pártolni, ahol nincs ipar, arra jellemző a következő eset. Az angol művészek választójogi ligája megkérte a Feministák Egyesületét, küldessen neki magyar nemzeti színű szalagból mintákat, minthogy a suffragistek országos szövetségének ezek a színei s ők ilyen szalagot Angliában nem kapnak készen. A Feministák Egyesületének megbízottja végigjárta a főváros szalagüzleteit s végül kénytelen volt elhinni, amit már az első üzletben mondtak neki: Magyar nemzeti színű selyemszalagot Magyarországon nem gyártanak. Wien szállítja a piros-fehér-zöld szalagot Magyarországnak. Az ipar pártolására buzdítók teljesen meddő munkát végeznek, ha nem iparteremtéssel kezdik el. Csakhogy persze alkotásra nem elég a szép szó, a frázis: ahhoz vállalko-

zási kedv, pénz és törvényhozási hatalom is kell. Mindazok az asszonyok, akik a pártolásra való buzdításban merítik ki iparfejlesztő erejüket, önmagukat ámitják, a buzdítottakat pedig az egyszeri asszony helyzetébe juttatják. Szakácskönyvet ajándékozott a szegénynek valami jóakárója. Megörült neki, meg is fogadta volna szívesen a tanácsait, de némi gondolkodás után mégis felsóhajtott: „Mit ér a recipés könyv, Itt mindig csak az áll: végy 10 tojást, végy félfont vaját, végy emezt meg amazt, de nem áll benne, honnan vegyem mindazt.”

Pezsgő és kenyér. Ilyen címen közölt glosszánkra a következő sorokat kaptuk: „kedves szerkesztőnk! Adjon, kérem, egy csipetnyi tért a lapjában egy kis polémiára, ez egyszer nem magunkért, hanem magunk közt. Nem is polémiára, hanem békéltetésre, mert ott, ahol ellentét támadt, én kis hibát és nagy érdemet látok mindkét részről, és helyes világításba szeretném helyezni a dolgot. Az utolsó szám „Pezsgő és kenyér” című glosszájáról beszélek, mely bár igazat tartalmazott is, de igaztalanul sújtott. Igaza volt, amennyiben pezsgőzés és pezsgőztetés ellen szól, ami minden bizonytalán hátráltatja az antialkoholizmus kulturmunkájának tényleges előrelépését, de midőn erre ráutalt, nem látta, vagy nem nézte, hogy azon egyesület, mely ezen hibát elköveti, máskülönben mily példászerűen dolgozik, mily derék, komoly szociális munkát végez. Az egyesület állandóan 150-nél több árva-leányt neveltet derék, munkás, önálló, öntudatos emberré, naponként 900 embernek ad olcsó, jó [ebédet, soknak közülvök, fekép főiskolai tanulóknak egészen ingyen, az anyavédelem eszméjének szolgálatában ápolatja és támogatja a szegény anyákat és a koronák azon ezreit, melyeket évenként segélyezésekre költ, oly okosan és oly megfontoltan költi el, hogy nem egyszer elszegényedett munkás, dolgozni akaró embereknek újra megadja a megélhetés módját, zátonyra került hajójukat megszabadítja, hogy maguk erejéből tovább kormányozhassák azt az élet tengerén. És ha ez lehetetlen, segít a végtelen nyomoron ott, hol emberi érzésünk segíteni kényszerít. Ennyi értelemmel és legnagyobb önmegtagadással gyakorolt szociális munka mellett nem törpül-e el a 15 pezsgős palack bűne. (Ennyi pezsgőt árusítottak tényleg az említett ünnepélyen.) Hiszen jobb lenne mindnyájunknak, ha oly fejlett társadalomban élnénk, hogy minden kényszeradóztatás nélkül befolyának az oly nagy munkához szükséges összegek, – de hát nem tartunk még ott. És midőn rámutatunk azon útra, hol még haladnia kellene azon egyesületnek, mely minden más téren a korral halad, mely az anyavédelem, a patronage, a női szavazatjog küzdelmének terén válllvetve dolgozik minden komoly munkással, – ha egyik hibájára ráutalunk, mint az az említett glosszában történt, ne feledkezzünk meg azon munkásságról, mely előtt meg kell hajolnia mindenkinek, ki szociális munkával és annak bírálatával foglalkozik. –r–” Amidőn e sorokat szívesen közzétesszük, fentartjuk magunknak, hogy az érintett kérdés elvi oldalait alkalmadtán a mi szempontunkból általánosságban tárgyaljuk.

HÁZASSÁGRÓL, SZERELEMRŐL, FÉRFIAKRÓL ÉS NŐKRŐL.

Írta: THACKERAY.

Brown úr unokaöccséhez, Bobhoz.

Bob tehát szerelmes és a maga bőrére tapasztalja mindnyájunk sorsát. Szegény fiatal barátom, ez idő szerint azokat az örömeket és fájdalmakat, azt a féltékenységet és álmatlanságot, azt a vágyódást és elragadtatást, azt az őrjöngő kétségbeesést és azt az ujongó extázist szenveded át, amelyek a szerelem szenvedélyét kísérik. 1812-ben (Istenben boldogult nagy-nénéddel kötött házasságom előtt – ő sohasem okozta nekem a fent leírt nyugtalanságokat) magam is megpróbáltam egyikét-másikat azoknak az örömeknek és fájdalmaknak, amelyeket te most végigszenvedsz. Veled érzek és sajnállok. Én most vén róka vagyok megmegröggyanó térdekkel, de voltam fiatal is és tisztán emlékszem erre az időre. Azóta – amavi amantés – örülök, ha látom két fiatal lény boldogságát, amint örülök, ha játszó gyermekeket látok. Sok derék fiúnak voltam már a bizalmasa és száz apró intrika titkos szemlélője.

Tudom ám, Y. kisasszony, hogy miért jár ön oly szorgalmasan bálba és azt is tudom, Z. úr, hogy mi indítja Önt öreg napjaira táncra. Eltudja képzelni Alfa asszony, hogy én elhiszem, hogy Ön hiába megy naponta fél tizenkettőkor a korzóra és hogy nem látom Oméga urat arra-felé sétálgatni?

Lóttek rád, Bob fiam. Ha vágyaid tárgyát nem éred el, azért nem öl meg a veszteség. Ebben biztos lehetsz. Ha eléred, megeshetik, hogy csalódozol. Ezt a pontot is tekintetbe kell venni. De akár eltalálsz, akár nem, akár szerencsével dolgozol, akár anélkül, nagyon sajnálnám, ha nem mennél keresztül ezen a betegségen. Mindenkinek szerelmesnek kellene egypárszor lennie. Csak nyerhetünk vele, ha egyszer túl vagyunk rajta; akkor is ha a szerencsétlenséget férfias bátorsággal elviseljük, de még inkább akkor, ha kedvez a szerencse és jó feleséget kapunk.

Ó Bob, a funchali temetőben van egy sír, melyre gyakran gondolok; sok reményt és szenvedélyt takar és azonkívül a világ legbájosabb teremését – nem Mrs. Brown. Ő másutt nyugszik, béke poraira! Emily Blenkinsop lehetett volna Mrs. Brown, azonban – de beszéljünk inkább másról!

Természetesen elfogadsz egy jó tanácsot az imádott nőt illetőleg, Bob fiam. Megteszi ezt mindenki. Tudjuk, hogy a szerelmesek sokat adnak ismerőseik nézetére és sohasem mennek a maguk feje után. Nos hát beszélj valamit arról a leányról. kicsoda, micsoda,

milyen? Szépség dolgában nem vitatkozom. A férfi a szépséget és a bájta maga külön módja szerint látja. Nem akarom ezzel azt mondani, hogy a rút nők épp oly gyorsan tesznek szert férjre, mint a szépek – de oly sok szép nőnek nincs férje és oly sok rúttnak van, hogy lehetetlenség szabályt felállítani. A szegény jó Mrs. Brown sokkal tekintélyesebb asszony volt, mint Emily Blenkinsop és mégis jobban szerettem Emily kis ujját, mint Márta nénéd egész kezét – látom, mekkora hatást gyakorolnak a férfiakra a legrútább nők is – szóval, a férfi azért szeret bele a nőbe, mert ez a sorsa. Te is férfi vagy, akinek szíve is van, szakállja is van.

Okos az imádottad? Nem akarlak megsérteni, kedves barátom, de te nem találsz fel a puskaport! én nagyon szívesen látnám, ha a okos asszonynyal kerülnél össze. Az okos nőket mindenkor lenézték és izolálták. Nézzük például Shakespeare hősnőit – körülbelül ugyanazok mindig – jóságosak, anyáskodók, gyöngédek stb. Vagy Scott vagy más író nőalakjait – mintha valamennyi ugyanazt a modellt használná – többnyire ideálisan tökéletes női rabszolgát keresünk bennük; aláztos, mosolygó, gyermekeket szerető, teát főző, zongorázó lényeket, akik megnevetik a viceinket, ha még oly ócskák is, akik hízelegnek a szélséyeinknek, kijátszanak bennünket és egész életünkön át szeretetteljes hazugságokkal traktálnak minket.

Szegény nénédet sohasem tudtam erre a rendszerre rászoktatni, bár – megvallom – boldogabb lettem volna, ha megpróbálkozik velem.

Sokkal több az okos nő a világon, mint a férfiak képzelik. Rendesen megvetjük őket, azt hisszük, hogy nem gondolkodnak, mert nem ellenkeznek velünk és azt hisszük, hogy gyengék, mert nem küzdenek és nem láznak fel ellenünk. A férfi csak akkor kezdi a nőket megismerni, ha megöregszik; bevallom, hogy nap-nap után jobban becülöm a bölcseségüket.

Ha azt mondom, hogy ismerem a nőket, konstatálni kívánom ezzel, hogy tudom: nem ismerem őket. Minden nő, akit valaha ismertem, talány előttem és kétségtelenül önmaga előtt is. Azt mondjátok, hogy nem okosak? A tettetésük örökös csoda az én szememben és folytonos gyakorlása az okosságnak. Ismersz például egy szerény kinézésű asszonyt, aki tökéletes a kötelességtudásban, kitartó az ingombolásban, engedelmes urával és parancsolójával szemben, akinek a tetszését mindenben ki akarja érdemelni; csendes, ha te és a férje politikáról, irodalomról, vagy számárságokról beszéltek és ha bevonjátok a társalgásba, aláztos mosollyal mondja; „Nekünk asszonyok-

nak nincs véleményünk ezekről a dolgokról, a tudományt és a politikát átengedjük a férfiaknak.” „Igen, szegény kicsikém” mondja Jones úr, jóakaratóan megveregetve Jones asszony vállát „te csak nézz a háztartás után, szívem, az a te világod; a többit bízd ránk.” Micsoda hígvelejű tökfilkó! Az asszony régesrégén kismert már téged barátaiddal együtt, ismeri apró gyengeségeiteket és ezernyi fortéllal támogat benneteket azokban. Ismeri a makacs-ságokat, melyet rendkívüli művészettel és türelemmel játszik ki, mint a hangya az útjába cső akadályokat. Minden asszony vezet a férjét; minden férfit, aki egy másikat ugyan-így vezetne, képmutatónak mondanánk. A mosolya, az engedékenysége, a jó kedve, melyet oly sokra becsülünk, mi egyéb, mint bámulatos csalfaság?

Nyíltságot várunk tőle és ámitásra neveljük őt. „Should he upbraid, I'll own that he prevail; say that he frown, I'll answer with a smile”; mi más ez, mint hazugság, melyet a rabszolgáktól megkívánunk? Hazugság, melynek ügyes alkalmazását női erénynek tekintjük, mi durva törökök! Nem állítanám, hogy Istenben boldogult Brownné asszony valaha szót fogadott volna nekem – sőt; de örültem volna, ha megteszi, mert hát én is csak olyan török vagyok, mint a szomszédom.

Itt van például az édesanyád. Ha az apád eredménytelen vadászat után, vagy minekutána kedves fiai számláit átnézte, lejön ebédelni, első sorban szegény anyákon tölti ki a toszs kedvét és lekritizálja az ebédet. Mit tesz akkor az anyátok? Lehet, hogy meg van sértve, de nem mutatja. Elkezd hizelegni, mosolyogni, más beszéd tárgyat keres, meg-megcirógatja a vén medvét és igyekszik őt jó kedvre hangolni. Eszébe juttatja régi anekdotáit és ő meg a leányok – szegény kis jószágok – halálra kacagják magukat az ócskaságokon. Van az apádnak egy meséje a templom járó libáról; ez a mese annyira mulattatja édesanyádat és testvéreidet, hogy én végre a föld alá szeretnék bújni a szégyenkezéstől. Apád újra meg újra elmeséli ezt a históriát, az édesanyád hallgatja és tisztában van vele, hogy én tudom, hogy humbug az egész, de azért csak nevet rajta tovább és a lányait is betanítja, találják ők is nagyon mulatságosnak. És ha arra született volna, hogy muff és capotkalap helyett orrkarikát viseljen és ha a bőre nem fehér, hanem barna volna, akkor elevenen elégették volna brahmin-apád halála után, sőt ő maga nevezte volna istenteleneknek azokat az asszonyokat, akik vonakodtak volna magukat uruk és parancsolójuk miatt elevenen elégettetni. Nem akarom ezzel azt mondani, hogy a megboldogult Brownné asszony elégettette volna magát én miattam, – korántsem –

idejekorán elköltözött és így megmenekült az özvegyesség gondjai elől; én a magam részéről belenyugszom a sors rendelkezésébe és igazán nem sajnálom, hogy nem előztem meg.

Remélem, a hölgyek nem veszik rossznéven e meg jegyzéseimet. Ha halállal is sújtának érte, be kell vallanom; hogy nézetem szerint nem adnak nekik elég teret. Ők húzzák mindenütt a rövidebbet. És minthogy a darabszámra dolgozó munkás többet dolgozik, mint a napszámos, a szabad ember többet, mint a rabszolga, kétségbe vonom, hogy mi akkor járunk legjobban, ha meghagyjuk a nőket a törvény és a hagyomány rabszolgáinak.

Vannak emberek, akik a nő hatáskörét csaknem teljesen a konyhára szorítanák, mások szívesen látják ragyogó vállait és lágyan omló fürtéit a bálteremben. De bármilyen alakban lássuk is a nőket szívesebben, be kell vallanunk, hogy értünk nevelik őket, értünk dolgoznak, tündökölnek; táncolnak, értünk tesznek mindent, és mindent úgy, ahogy teszik. Ötven évvel ezelőtt egyetlen férfi sem szégyenkezett volna, amiért nem tud puddingot vagy felfűtött csinálni, anyáinknak azonban a szemükre vetették volna járatlanságukat ebben a művészetben. Miért nem szégyeljük magunkat ma, ha nem tudjuk a cipőket megvarrni, vagy a nadrágunkat kiszabni? Mert cipésznél és szabónál jobban végeztetjük el a munkát – és mégis mi adtunk törvényeket a nőknek, akikről azt szoktuk mondani, hogy nincs annyi eszük, mint nekünk.

Most, hogy öregedni kezdek és végig gondolom ezeket a dolgokat, tudom, hogy kik az erősebbek, a férfiak-e, vagy a nők, de hogy kik az okosabbak, azt nem merem kimondani.

MAGYAR FEMINIZMUS ÉS NEMZETKÖZISÉG.

Írta: JÁNOSSY GÁBOR, Szombathely.

Magyar feminizmus alatt értem a korunkat foglalkoztató nagy problémának, a nőkérdésnek, a társadalmi, gazdasági és politikai leköttöttségben, kiskorúságban, rabszolgasorban élő nő egyenjogúsításának Magyarországon való propagálását, a feminizmus eszméinek és törekvéseinek a hazai talajba való átültetését és azoknak a mi speciális, hazai viszonyainkhoz való átdomítását, elterjesztését és érvényesülését, diadalát.

Ebben az egyszerű értelemben és meghatározásban már – hála a magyarok Istenének, hála és hódolat a magya/ feminista asszonyok lelkes, kitaró munkájának – beszélhetünk magyar feminizmusról és annak sikereiről is. Mert eredménynek kell tekintenünk azt is, hogy ebben a konzervatív gondolkodású társadalom alkotta országban egyre erősödő egyesületek, virágzó társadalmi szervezetek és előkelő színvonalon álló sajtó terjesztik a feminizmus

eszméit és törekvéseit s a feminizmus legnagyobb gondolatának és legerősebb eszközének – a nők politikai egyenjogúsításának, a képviselőválasztói jogosultságnak is igen respektábilis, minden jót ígérő propagandát csináltak.

Am elveink elterjedésének és törekvéseink megvalósításának egyik erős, de nem leküzdhetetlen akadálya az a többször hangoztatott és nemcsak a sovíniszta férfitársadalomban, de az intelligens magyar nők körében is sokszor hangoztatott vád, szemrehányás, hogy a magyar feminizmus nemzetközi, tehát e haza földjétől, e nemzet természetétől, egyéniségétől, jellemétől, felfogásától merőben idegen eszmékkel, törekvésekkel van szaturálva, tehát tűzzel-vassal üldözendő és kiirtandó az országból. Hogy az a nőt eltéríti a természet bölcs rendelése szerint való hivatásától, a gyermeknevelést (koedukáció, nemi felvilágosítás) ferde irányba tereli, a nőt részabadíja a férfinak való foglalkozásokra, életpályákra, beleviszi a politikai élet szennykes küzdelmeibe s így a női méltóságot, a nőideált lerántja a lovagkór által fölemelt magas piederstárlról a sárba, a porba, stb. stb. Az antifeministák elcsépelet frázisaival, a „konventionelle Lügen”, a társadalmi hazugságok sorába tartozó üres vádjaival, ellenvetéseivel nem törődöm, – az erkölcsi igazságnak meg kell tennie a Golgotára vezető utat, míg a kereszthalált követendi a föltámadás; de a nemzetköziség vádjá bántja a feminizmus igazságait valló, azokért küzdő – a szó nemes értelmében vett sovíniszta lelket és meggyőződésemet. Hát nem férne össze a feminizmus a magyar lélek hazafiságával, a magyar föld, a magyar história nemes hagyományainak megszentelt kultuszával? Teringette, még a feminizmus miatt, a feminista meggyőződés, elveim és a magam csöndes élethivatása körében való igénytelen tevékenységem miatt a nemzetköziség, sőt horrendum dictu – a hazaárulás szörnyűsége bűnébe esem én, akinek elei a török elleni csatákban szereztek nemeslevelet (amit nem hiúságból, csak mint egyszerű tény említék föl s ami másokkal is megtörtént) s aki, már minthogy én, nemzetközi feminista, azt az elvet követem és vallom, mit a Daliás Idők költője mondott: „Minden ember legyen ember és magyar, akit e föld hord s egével betakar!” Nem, óh nem követ el a magyar föld, a magyar haza ellen hűtlenséget és árulást az, aki magyar szívvvel, lélekkel feminista elveket vall!

A szabadság, egyenlőség és testvériség elvei és javai, az egyén szabadsága, az egész emberiség közös kincsei. Hol volnánk mi szegény, testvértelen magyarok, ha ezeket a szent elveket és igazságokat, miket a nagy francia forradalom támasztott föl és terjesztett el s vitt diadalra az egész civilizált világon, hol volnánk mi, ha ezeket az elveket és igazságokat annak idején, 1848-ban csak azért utasítottuk volna vissza, mert – idegenből származtak s jöttek hozzánk? S hol volnánk haladás, felvilágosodás, műveltség dolgában, ha a reformáció, a lélek, a lelkiismeret szabadságának, a szó, a toll, a meggyőződés szabadságának az eszméit és igazságait csak azért nem fogadtuk volna be, mert azokat egy germán vagy egy francia lángelme hirdette és terjesztette? Hol volnánk, vagy exisztálnánk-e egyáltalában, hogyha a haladás eszméi, a társadalmi, politikai, művészeti, irodalmi, tudományos élet terén való reformok elől mereven elzárkóztunk

volna csak azért, mert azok az eszmék, reformok, elvek és igazságok idegen föld talajából nőttek ki s indultak hódító útjakra?

Nohát így vagyunk a feminizmussal is. A feminizmust a modern kor szociális, gazdasági, társadalmi és politikai küzdelmei, a megváltozott életviszonyok teremtették meg. És mert a művelt világ valamennyi civilizált országában egyformán érezték a haladás hívei, a szociális nyomorúság okait kutató és azok iránt eleven érzéssel bíró lelkek a nő elnyomottságát, rabszolgaságát, a női egyéniség érvényesülésének a régi társadalmi, gazdasági és politikai berendezés okozta korlátait, lenyűgözését – azért az emberi szolidaritás örök törvénye hozta össze a művelt világ érző, gondolkodó és haladó elemeit ezen tűrhetetlen, ezen jogtalan, igazságtalan és embertelen állapot megváltoztatására, a nő felszabadítására, az úgynevezett feminizmus megteremtésére és elterjesztésére. Az emberi szolidaritás érzete, az egyéniség kultusza, érvényesítése és felszabadítása minden teremtett lélekben, tehát a nőben is, – hozta létre a magyar feminizmust is és ennek köszönhetjük azt, hogy máris nagyobb tere van nálunk is a nőnek az érvényesülésre, nagyobb értéke van a női munkának, nemcsak nehéz kötelességei, de jogai is vannak a nőnek a maga akarata, munkája, egyénisége érvényesítésében és nincs messze az az idő, mikor a nőnek, a magyar nőnek is lesz szava, beleszólása az állam valamennyi polgárának sorsát, helyzetét érintő és irányító törvények meghozatalára, vagyis az állampolgári politikai jogok gyakorlására is. És ha majd kevesebb egyedül álló, boldogtalan, az elbukás vagy a gyufaoidat között választani kényszerített nő lesz nálunk is, ha a nő a családban, a társadalomban, a közéletben, az életfoglalkozások minden ágában elfoglalja az őt emberi jogainál, egyéniségénél fogva méltán megillető helyet, ha a női proletariátus enyhül, a prostitúció szörnyű kinövésői megszűnnek, a „hungara”-ipar, ez a fehérrabszolgakereskedés véget ér, ha a nemzetközi feminista propaganda nálunk is teljes diadalt arat, ha a régi] és mai nemzedék helyét egy a jövő harcaira, az élet küzdelmeire előkészített, munkás, tisztultabb felfogású és erkölcsű generáció foglalja el, – akkor igazolva lesz az a sokat üldözött, megcsúfolt, de erkölcsi igazságai erejével minden poklokon keresztül diadalmasan előretörő magyar feminizmus is!

SZEMLE.

Miss Corbett magyarországi útja. Hogy a Feministák Egyesületének vendége milyen páratlan lelkesedést keltett a nők választójoga érdekében, arról a napi sajtó kimerítően beszámolt, úgy hogy e helyen csak a Feministák Egyesületének hivatalos rovatára akarunk utalni. Bírjuk Miss Corbett ígérését arra nézve, hogy legközelebbi számaink egyikébe cikket ír.

Bebel ünneplése. A szociáldemokrácia egyik legérdemesebb vezetője, a német pártvezér, Bebel hetvenedik születésnapja alkalmából nemzetközi ovációkban részesül. A nagy férfiú ünneplésében részt vesz a nőmozgalom is, amely különösen azt tiszteli Bebelben, hogy nem elégedett meg a nő egyenjogúsításának programbaiktatásával,

hanem lelkesedésének, becsületos meggyőződésének egész hevével küzdött is ezekért a Jogokért. Mélyseges igazságszeretete példás abban is, hogy a nő jogáért küzdve ő mindenkor az egész női nem elnyomása ellen kelt ki, ellentétben azokkal a szűkkeblű szocialista feministákkal, akik csak a proletárnő gazdasági elnyomásában látják a nő nyomorát. A nő és a szocializmus című műve az egész világ nőmozgalmának egyik legmegbecsültebb munkája. Bebel ünnepeltetésében őszinte szívvel résztvesz a nőmozgalomnak minden munkása, akár proletár- akár polgársorban él.

A női munka térfoglalása. A hódmezővásárhelyi városi közkórház szemész főorvosa dr. Genersich Margit. – A román közoktatásügyi miniszter a jassy-i egyetemi tanács előterjesztésére a jassy-i egyetem orvosi fakultásán a szemgyógyászati tanszéket dr. Puscariu asszonnyal töltötte be. Dr. Puscariu asszony ezelőtt a jassy-i központi kórház szemészeti klinikáját vezette és orvosi tanulmányait Bécsben és Berlinben végezte. – Marosillyén dr. Le menyi Eleonóra tanárt a „Progressul” bank igazgatóságába választották be. – A király személye körüli minisztérium számára megrendelték a legutóbbi miniszternek Zichy Aladár gróf arcképét. A kép megfestésével Braunecker Stina bárónő, festőművészt bízták meg. – Németország első bankdirektora Stegmann Emmeline, akit most választottak meg Schönlanke szövetkezeti bankjának igazgatójává.

A nők választójoga külföldön. Február hó eseményei is mutatják, milyen rohamosan közeledünk Európa-szerte a nők választójogának eléréséhez. Olaszországban a kamara február 21-iki ülésén Gallini képviselő törvényjavaslatot terjesztett elő a nők választójogáról. A javaslat megokolása után Sonnino miniszterelnök kijelentette, hogy a javaslatot további tárgyalásra elfogadja. – A svéd miniszterelnök bejelentette, hogy a nők választójogára vonatkozó törvényjavaslat előkészítése érdekében megejtett statisztikai felvételek elkészültek, úgy hogy a kérdés előreláthatóan még ebben a szesszióban kerülhet tárgyalásra. – A francia nők a legközelebbi képviselőválasztásra több női jelöltet állítanak. – A millitans suffragettek kijelentették, hogy fölfüggesztik erőszakos módszereiket, úgy hogy a jelenlegi kormánynak módja legyen megmutatni komoly kifogása-e az, hogy most már csak azért nem adja meg a nőknek a választójogot, mert nem akarja presszió hatása alatt tenni. Ha azonban a nyáron várható újabb általános választásokig nem történnek semmi a női választójog törvénybeiktatására, akkor a lehető legélesebb harcot fogják megindítani a kormány és a pártja ellen. – Bosznia és Hercegovina asszonyainak az új alkotmányban adott politikai jogaival lapunk más helyén foglalkozunk.

A M. N. Sz. választójogi szakosztálya. A Magyarországi Nőegyesületek Szövetségének választójogi szakosztálya megkezdte működését Perczelné-Kozma Flóra elnökléte alatt és Békássy Elemérné titkársága mellett. A szakosztály februári, igen népes munkaülésén a magyar nő hajdani politikai jogainak és tevékenységének ismertetésével foglalkozott. A szakosztály egyhangúan elfogadta Perczelné alapos és értékes munkaprogramját, melyből kiemeljük a következőket: A Szövetséghez tartozó egyesületek felszólítandók, hogy a maguk körében nyilvános előadásban ismertessék a nők választójogának kulturális, szociális és gazdasági jelentőségét. Előadókul fel fogják szólítani: Zipernovszky károlynét, Jászai Marit, Gergely Jankát, Perczelné-Kozma Flórát, Szirmay Oszkárné, Békássy Elemérné, Szontágh Arankát, Giesswein Sándort, Dirner Gusztávot. A Szövetség köz- és magánjogi kérdések megvitatására nyilvános előadásokat tervez, kiváló szakemberek bevonásával. A szakosztály azonkívül mindenemű meglevő választójogok gyakorlására akarja az asszonyokat nevelni. A kimerítő munkaprogram megvalósításához rögtön hozzáfognak, ha a Szövetség tanácsa hozzájárul a tervhez. A szakosztályon belül serényen folyik a női választójog minden kérdésének teoretikai ismertetése.

Pulay úr túlkapásai. A főposta egy tisztviselő-nőjével megtörtént esetről szóló közleményünknek első-sorban az a váratlan hatása volt, hogy a megbántott tisztviselő helyzete még súlyosbodott, mert a közlemény értelmi szerzőségével őt gyanúsították. Valósággal rösteljük, hogy a megbántott tisztviselőnek nem állíthatunk ki bátorság! bizonyítványt. Ő ép úgy, mint a posta más „alantas közegei”, bizonyára inkább elszenvedné a legmegalázóbb hivatalbéli bántalmakat, mintsem hogy a nyilvánosság elé vigye panaszát. Azért is olyan nehéz a postaalkalmazottak helyzetén javítani. Nehezen akad nem érdekelt fél, aki a bajokat megállapítani és szóvá tenni is meri, mint a jelen esetben. De ha egyrészt súlyosbodott is Kovácsné helyzete a közlés gyanúja miatt, lényegében mégis segítettünk a- baján. Felettes hatósága tudomást szerzett az esetről s módjában van most arról gondoskodni, hogy az igazgatóság nevében ne önhatalmú bírászkodást végző, hatalmi túltengésben szenvedő ifjak tartásák fenn a rendet, hanem olyan emberek, akik a munka műhelyét is emberek, nem pedig rabok tartózkodási helyének tekintik. Érdeklődéssel kísérjük figyelemmel az esetet, amelynek nem az a lényege, hogy lapunk útján nyilvánosságra jutott az ügy, hanem az, hogy az igazgatóság megbízottja egy alkalmazottal úgy bánt, mint egy ókori rabszolgahajcsár! A postaintézmény nem rabszolgatelep, azért a hajcsártempókat ki kell nevelni azokból, akikben ez a túlélt ösztön még él.

Különfélék: Madame Curiet, a rádium és a polonium felfedezőjét, a bostoni egyetem tiszteletbeli tagjává választotta. – Erzsébet, a « új belga királyné, orvosdoktor. Apja, híres bajor szemorvos, károly Tivadar herceg vezetése alatt kezdte tanulmányait, rövidesen férjhezmenése előtt Lipcsében letette a doktorátust. Brüsszelben kórházat rendezett be szegénysorsú tüdőbetegek számára. – Mrs Helen Grenfell Colorado volt közoktatási miniszterét legújában annak az állami hivatalnak elnökévé nevezték

ki, amely az ország gyermekvédelmi ügyei« intézi. Tudva-
lően Coloradónak van a legtökéletesebb gyermekvédelmi
intézménye.

IRODALOM.

BEÉRKEZETT MŰVEK:*

Josef R. Fisher, Finland and the Tsars 1809-1899.
London Edward Arnold.

A fővárosi könyvtár értesítője III. évf.
4. sz. A fővárosi könyvtár közleményei. 3. füzet: K ö z s é g i szocializmus. Szerkeszti Szabó Ervin dr.
Budapest, Kilián Frigyes utóda.

Ellen Key: Die Frauenbewegung. Frank-
furt a/M. Literarische Anstalt Rotten und Loening. Ára
3 M. Támadni, védeni, ismertetni akarta-e Ellen Key a
nőmozgalmat ebben a művében, vagy magyarázni, tisztá-
zni saját felfogását, állásfoglalását a nőkérdéssel szem-
ben? Be kell vallanunk, hogy a könyv figyelmes olva-
sása után sem tudunk választ adni e kérdésekre. –
Alighanem belső szükség nélkül, csupán megbízásnak
felelt meg, – mert tervszerűsége, gerincet, végigvonuló
„vörös fonalat” nem találtunk benne, és Ellen Key most
is csak egyben következtes: a következőkben. –
A bevezetés szerint nem vállalkozik a nőmozgalom törté-
netének megírására, – saját véleményének tüzetesebb
megokolásaként utal eddig írott könyveire, melyek címeit
szép sorjában mind elmondja, – s ezért csupán Eva
történetéig tér vissza, kinek „mozdulata, midőn a tudás
fájának gyümölcse után nyúlt, – volt az első nőmoz-
galom”, mint szellemesen megjegyzi. Így hamarosan
végigvonul a századokon és nemcsak a nőmozgalom törté-
netét, de annak jogosultságát, hasznát, eredményeit is
ismerteti. Tárgyalja a nő gazdasági helyzetének fejlődé-
sét. Elismeri, hogy a nőmozgalom nagyban emelte a női
munka értékét, felébresztette a nő felelősségérzetét, erejét,
ítélőképességét, fejlesztette akaratát, bátorságát, munkás-
becsületét, szervezőképességét. Számatalan szunnyadó tehet-
séget ébresztett, számatalan lekötött erőnek mozgóképessé-
get és szabadságot szerzett, s így a felső osztály nőinek
seregeit – előbb a föld leghaszontalanabb terhe – a tár-
sadalomnak addig csupán fogyasztó, függő, fáradt tag-
jaiból hasznos, önálló, vidám embereket képezett. Amikor
ezeket elismeri, támadja a nőmozgalmat, mert az szerinte
nem törődött a munkásnőmozgalommal és nem talált orvos-
lást ott, hol az éhség és szerelem, e két elemi ösztön egyesült,
hogy rabbá tegye a nőt, mert E. k. nem csupán a nemi
ethikának megváltozásától, de az egész társadalomnak
átváltozásától remél javulást. Cáfolja a szocialista tano-
kat, és bizonyítja, hogy a nőmozgalom nem csupán
gazdasági eredetű, mert történelmileg kimutatható, hogy
az a nő emberi jogainak és emberi értékének hangozta-
tásával lépett életbe először.

Olyan ideált fest, amely szerinte gyönyörű, mint
„egy olasz nyári kert”, de meg tudná-e mondani Ellen
Key, a szociológus, hogy a jelen viszonyokból milyen tör-
vényszerűség, vagy csak milyen tehetőség szerint látja az ő
paradicsomkertjét fejlődni, melyből, ki tudja: Éva nem-e
kívánkoznék ki ismét?

Felsorolja mindazokat az eredményeket, amelyeket
a nőmozgalom a nőnevelés és művelődés terén elért, a
tudományos pályákat, melyeket ez megnyitott előttük,
az új pályák közé számítva a nőmozgalmi munkát,
mely számos író, szónokot, hivatalnokot stb. igényel.
Utal a magán- és közjogban eszközölt mérhetetlen
értékű változásokra. Lelkesül a nő választójogáért, mint
a legradikálisabb feminista és szakasztott olyan érveket
hoz fel mellette, mint az. Mindamellatt szükségét érzi
annak, hogy a családanyát megoltalmazza a politika
átkos hatásától, – sürgeti az anya „lemondásjogát” a
közéleti tevékenységről. Hát láttunk mi már sok rossz

* Birálatunkat fenntartjuk magunknak.

politikust, kinek jobb lett volna a mesterségénél meg-
maradnia, de olyan képviselőjelöltet, kit erőszakkal hur-
coltak volna szeretett választói elé, még sohasem.

Ő sem a politikát félti a nőtől, sőt ha nem is javul
meg az emberiség egy csapásra a nők választójogának
elnyerésével, úgy a nők befolyásának elért és elérhető
eredménye lesz, a férfi túlkapásai állami oltalmazásának
megszüntetése.

Elismeri, hogy az emberiség szabadsámozgalmai
között a, nőmozgalom a legfontosabb. Tehát a feminis-
ták? Oh, azok érdemtelten utódai ihletett, lelkesült,
hivatott apostoloknak. A feminista rideg, csupa agyvelő
lény, ki megveti, lenézi az asszonyt, mint ügyének áruló-
ját. Istenem, hol láthatta Ellen Key ezeket? A választó-
jogért folytatott küzdelemben-e, hol az asszony egy sor-
ban harcol a leánnyal, a művésznő a gyermekgondozó-
val! Vagy az anya- és gyermekvédelem ékes szavú
munkásainál vagy a nőjogász ilyen-e, ki a törvénytelen
gyermek helyzetén akar segíteni?

„Die amaterielle Theorie”, az anyaelleni elmélet
az a szörnyű sárkány, melynek hetvenhét fejét kénytelen
levágni e rettenthetetlen szívű harcosa az anyaságnak. Mert
ez elmélet szerint az anyaság nem lényege a nőiségnek,
az anyaság, az anya nevelő munkája, nem „szoci-
ális ösztön” (sic!), a nő a kultúrtársadalomnak másod-
rangú tényezője lett az anyaság által. És itt megáll az
eszünk! Feminista tanokat üt itt Ellen Key? Hát nem
a nőmozgalom követeli minden nőnek szigorú köteleesség-
teljesítését, hivatására készülségét, – az anyáét első sor-
ban? Nem a nőmozgalom ismerte-e fel a nevelés munká-
jának szociális voltát, melyet ezért szocializálni is kell!
Édes keveset tud ám Ellen Key az igazi feminizmusról,
amely el tudta választani a nő fajfentartó hivatását a
kezdetleges háztartás örökös nyűgétől, mely önállósította,
gazdaságilag függetlenítette a nőt, hogy annak szerelmi
életét, anyaságát megtisztítsa zavaró, lealázó kényszerű-
ségtől, a nőmozgalom, mely így szolgálataba szegődött a
faj nemesítésének! És tovább, – „ezen anyaellenes elmé-
let szöszölői még ma is a régebbi feministák (valamelyik
előző lapon éppen azokat nevezte az igazi apostoloknak)
egyoldalúságával fentartják, hogy a jogegyenlőség egyenlő
működést jelent, és nem elégszenek meg a nemek egyenlő
értékelésével, hanem azok egyenlőségét is fennen állítják.”
Ezek „ellenében” Ellen Key az individualizmus
névében követeli, hogy a törvény ne korlátozza a nőt
képességei teljes kifejlődésében, hivatása teljesítésében.

A természet nevében utalja a nőt anyai kötelessé-
gének teljesítésére. Ez töltse be egész lelkét, ennek szolgál-
tatába helyezze minden képességét, ihletét, kultúráját,
szellemi erejét, ennek érdekében mondjon le minden
más működési körről. Minden nő ezen kizárólagos
hivatásának teljesítése közben művelje elméjét, kedélyét»
tartsa fenn az apával egyenlő értékelését, jogait, önálló-
ságát. Hogyan? A választ erre nem adja meg. Ellen
Key valóban nagy költő, – de nem tudományos socio-
gus. Ezzel az új könyvével nem cáfol, nem bizonyított,
nem állított és nem tagadott semmit. Okosabbak nem
leszünk elolvasása után.

MELLERNÉ-MISKOLCZY EUGÉNIA.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

E.-né F. J., Wien. Nagyon köszönjük szíves
figyelmét.

Gy. J.-né Nagyvárad. köszönjük szíves tanácsát.
Amint látja, élünk vele. Reméljük meglesz a foganatja.

Feminista. Cikkét, mihelyt helyet tudunk neki szorí-
tani, közölni fogjuk.

M. G.-né Szarvas. Túlságos megtiszteltetés volna
V. G. gróffal annyit foglalkozni. Sajnálattunkra tehát
nem közöljük a polemikusz választ.

Ügyvezetőség:
V. ker., Mária Valéria-
utca 12. II. em.
Főntartás:
HELLENÉ BOLBE-
RITZ GEORGINA
V., Asany János-u. 1.

A FEMINISTÁK EGYESÜLETE HIVATALOS KÖZLEMÉNYEI.

Tagdíj tételés szedtet; legalább évi 10 korona.

Gyakorlati Tanácsadó
V. ker., Mária Valéria-
utca 12. II. em.
Hivatalos órák: kedden
és pénteken 6-8-ig.
Magántanítók elbe-
lyezése ugyanekkor.

Újabb adományok a politikai propaganda
költségeire.*

Dirmfeld Lipót	10.- K
Gémessy Aranka, Lócse	20.- „
Teller Alice, Érsekújvár	1.60 „
kármáuné H. Márta, februári megtakarítás	5.- „
kozmané G. Klára	3.- „
Mellemé M. Eugénia	10.- „
Mellemé S. Anna	10.- „
Gyűjtés Cicely Corbett előadásán	72.- „
Szász Zsombor	20.- „
Szirmayné R. Irma	8.- „
Eddigi gyűjtésünk	3609.59 „
Összesen	3769.19 k.

* A lapunk zárta után érkező februári adományokat az áprilisi számban nyugtázzuk.

MÁRCIUSI MUNKATERV.

4-én, pénteken este 7 órakor az Orsz. Iparegyesület helyiségében (VI. Zichy Jenő-utca 4): Értekezlet a kereskedelmi és iparkamara március 17-én tartandó választása tárgyában. Előadó **B r a u n e r A l f r é d n é**.

7-én, hétfőn délután 6 órakor egyesületünkben: Szülői értekezlet, melynek tárgya: Életöröm és nevelés.

13-án, vasárnap d. e. 11 órakor az újjárosházán (IV. Váci-u. 62): **T i l t a k o z ó** gyűlés **F i n n o r s z á g e l n y o m á s a** tárgyában.

17-ta, csütörtökön választás a kereskedelmi és iparkamaraiban; munkára jelentkező egyesületünkben d. e. 9-10-fg.

19-én, szombaton d. u. 1/3 órakor: találkozás egyesületünkben a választógyűlés tárgyában tartandó orsz. nagygyűlésen kifejtendő propaganda céljából.

A közeledő választások alkalmából irodánkunk rendkívül sok és sürgős munkája lesz. Kérjük mindazokat a tagtársakat, akik ebben segíteni kívánnak, hogy az iroda vezetőjénél, Pogány Paula tagtársunknál a hét bármely napján 5-6 óra közt jelentkezzenek. Vidéki tagtársaink nagy segítségére lehetnek mozgalmunknak, ha írásban értesítenek arról, hogy készek ügyünket támogatni és hogy miféle helyi intézkedéseket tartanának célszerűeknek.

Gyermekvédelmi bizottságunk legközelebbi ülését április elején tartja; kérjük azokat a tagtársainkat, akiknek március hó folyamán jelenteni valójuk van, vagy akik útbaigazítást kívánnak, hogy írásban vagy telefonon forduljanak a bizottság vezetőjéhez, Szirmay Oszkár tagtársunkhoz. (V., Perczel Mór-u. 2. Telefon 37-43.)

Felvidéki filókegyesület. A rendszeres, állandó munka terén Vágújhely mutat újabban követendő példát. A felvidéki filókegyesület ottani alelnökének, **B o r t s t i e b e r N a t a l i e n a k** vezetése alatt alaposan tanulmányozzák tagtársaink **Perkins Gilman: A nő gazdasági helyzete** című munkáját; febr. 6-án nyilvános előadást rendeztek **E n g e l n é k. B e r t a**

elnök vezetésével, amelyen **B i r ó n é E. L a u r a** tartalmas előadása képezte megbeszélés tárgyát. Március hó folyamán újabb nyilvános előadást terveznek. Munkájukat nagy örömmel látjuk és teljes sikerét szívből kívánjuk.

FEBRUÁRI KRÓNIKA.

Minden szürke munka háttérbe szorult azokban a napokban, midőn lelkes fiatal harcostársunk, **d r. C i c e l y C o r b e t t**, a maga teljes munkaerejét, fáradhatatlan buzgóságát latba vetve, segítségünkre sietett; megmutatta nekünk a bátor, elszánt angol asszonyok harcias küzdelmének legértékesebb gyümölcsét: a nők szolidaritásának mély átérését. Szinte szokatlanul harmonikusan csengett fülünkbe, midőn a mérsékelt suffragisták képviselője, az angol előkelő társaság tagja, a legnagyobb elismerés hangján szólt a sokat gyalázott suffragettekről, akik az egész világ figyelmét saját szenvedéseik árán terelték a nők választójogának kérdésére. Akiket az előadó egyéniségének varázsa megejtett, talán nem is méltányolták eléggé a bámulatos sokoldalúságot, amellyel ez a gyermekleányok látszó fiatal teremtés a legkülönbözőbb társadalmi körök és foglalkozások szempontjából tudja megítélni és megvilágítani azt a jelentőséget, amelyet a nők választójogáért küzdők ennek a fontos eszköznek, Miss Corbett szerint „kulcs”-nak, tulajdonítanak.

Febr. 11-iki első előadásában a mozgalom történeti fejlődését vázolta: az ifjúság számára tartott értekezletén a régi „Viktória-korabeli” női ideál elavult vonásait tette szemléltetőkké; az egyetemet végzett nőkkel az angol egyetemi ifjúságnak és a diplomás nőknek választójogi mozgalmát ismertette meg; az írónőknek és művésznőknek az Artists' League for Women's Suffrage működéséről, az egyes írók és művészek hathatós segítségével beszélt, sőt ez utóbbiaknak még énekelt is egy régi angol nótá dallamára írt suffrage-dalt, amelynek szövege völgegyetől való; utolsó előadásában a folyton hangoztatott ellenvetéseket cáfolta, amit ő maga a kérdés abc-jének nevezett. Közben egész sereg olyan társasösszejövételben vett részt, amelyeken alkalma nyílt politikuskok érdeklődését kelteni fel a kérdést iránt; – segített tagtársainknak az új kormánypart alakuló gyűlésen röpiratokat osztogatni; – előadásokat tartott Kaposvárott és Szombathelyen. Tündöklő példáját szolgáltatta annak az önfeláldozó munkásságnak, amelyet nálunk sokan inkompatibilisnek tartottak eddig a fiatalsággal és szépséggel. A példa máris hatott: alakulófélben van **i f j u s á g i b i z o t t s á g u n k**, amely Cicely Corbett szellemében törekszik majd segíteni és idővel fölváltani egyesületünk mai tisztikarát. Minden fiatal tagtársunk részt vehet e bizottság munkájában; tagtársaink gyermekei, ha megértették mozgalmunk fontosságát, szintén szívesen látott munkatársak ott.

Kiváló vendégünk legtöbbször és leghatározottabban azt a kívánságát fejezte ki, hogy férfiliga alakuljon a nők választójoga érdekében; akiket szavai lelkesítettek, máris igyekeznek teljesíteni a kívánságát. Néhány buzgó férfi-tagtársunk a szervezés megbeszélése céljából szerdán, f. hó 9-én este 1/8 órára értekezletet hív össze, amelyen szívesen látunk minden segíteni kívánó férfi-tagtársunkat.

D r. H e l g a G i l l, norvég választópolgár, Miss Corbett barátnője, vele együtt látogatott el hozzánk és rendkívül érdekes dolgokat mondott el arról az üdvös hatásról, amelyet a női választók és női esküdték gyakorolnak a gazdasági és társadalmi viszonyok átalakulására.

Külföldi meghívókat és értesítéseket nem küldünk.

A NŐTISZTVISELŐK ORSZÁGOS EGYESÜLETE HIVATALOS ÉRTESEITÉSEI.

Postatak. 17764.
TELEFON 80-75.
Egyesületi helyiség:
VI., Andrássy-út 83.

MEGHÍVÓ

KÖZREMŰKÖDNEK:

B. SÁNDOR ERZSI, a Magyar kir. Opera tarja. CZ. PAULÁT ERZSI, a Nemzeti Színház tagja. LICHTENBERG EMIL, a Magyar kir. Opera karmestere. Z. MOLNÁR LÁSZLÓ, a Magyar Színház tagja. Az Egyetemi Énekkarok HACKL N. LAJOS karigazgató vezetése alatt.

Tisztelt Tagtársaink buzgó és hathatós munkájára ezúttal is számítunk úgy a jegyek elhelyezése, mint az estély rendezése tekintetében. A műsor összeállítása már magában véve is biztosítja az estély erkölcsi sikerét. Az anyagi siker érdekében azonban egyesületünk minden tagjának érdeklődése és jelenléte kívánatos.

ÖSSZEJÖVETELEK MÁRCIUS HAVÁBAN:

1-én, kedden este 1/8 óraker vigalmi bizottsági ülés.
2-án, szerdán este 1/9 óraker Szabados Klotild előadása*
5-én nagy művészestély és bál a Vigadóban (1. fent).
8-án, kedden este 1/9 óraker Grósz Gyula dr. gyermekorvos előadása „A gyermeknevelés ferdeségei” címen. Belépti díj nincs.
15-én, kedd este 1/9 óraker Glücklich Vilma előadása.
15-én, kedden este 1/9 óraker Erdős Emil du fogorvos előadása a fogápolásról. Belépti díj nincs.
16-án, szerdán este 7.9 óraker Madzsar József dr. előadása.
20-án, vasárnap kirándulás. Találkozás 1/10 óraker az egyesületben.
23-án utolsó szerda esti összejövetel. Előadó: Grossmann Janka.
Mindezekre az összejövetelekre szívélyesen hívjuk meg T. Tagtársat és vendégeit. A 8-ki és 15-ki előadásokat a Ferencz József kereskedelmi kórház betegsegélyező pénztára rendezi egyesületünk tagjai számára.

*

Tanfolyamok. A német gyorsírási tanfolyam már megkezdődött» jelentkezések erre a tanfolyamra már csak kivételesen vehetők figyelembe. A magyar gyorsírási, gépírási, könyvvitel, német és angol nyelvi tanfolyamokra meg lehet beiratkozni a hónap első napjaiban.

Az egyesületek tagjai díjtalanul kapják a lapot.

a NŐTISZTVISELŐK ORSZÁGOS EGYESÜLETE által 1910. évi március hó 5-én a Fővárosi Vigadó összes termeiben állás-közvetítési intézménye és üdülőtelepe javára rendezendő

MŰVÉSZESTÉLYRE

kezdete 9 óraker. Hangverseny után tánc. A tánczenét a cs. és kir. 3. bosnyák gyalogezred zenekara szolgáltatja. Jegyek ára 5 korona. Egyesületi tagoknak 2 korona. A jegyek kaphatók: Rózsavölgyi és Társa zeneműkereskedésében, Budapest, IV. ker., Kristóf-tér 3. és az Egyesületben VI. kerület, Andrássy-út 53. sz.

Gyorsírási gyakorlóóraker. Egyesületünk gyorsírási tanítónői magyar és német gyorsírást gyakorlóórakerat kívánnak rendszeresíteni. Érdeklődők szíveskedjenek a március 8-án este 8 óraker tartandó értekezleten megjelenni.

Februári krónika. Művészestélyünk előmunkálatai erősen foglalkoztattak bennünket az elmúlt hónapban. De ettől eltekintve is élénk élet uralkodott egyesületünkben. 17-én tartott választmányi ülésünkön 27 új tagot vettünk fel az egyesületbe. Program szerint 3 szerda esti összejövetelt rendeztünk Szabados Zádor, Borszéký Marcsa, Scheibner Gizella, Dános Zsigmond és Steinberger Sarolta dr. szíves közreműködésével, kiknek e helyen mondunk köszönetet. 13-án délutáni összejövetelt rendeztünk Cicely Corbell dr. és Helga Gyll dr. tiszteletére. Vendégeink bájos közvetlenséggel elmondott kitűnő előadásai élénken fognak még sokáig élni a jelenvolt tagtársak és vendégek emlékezetében. Előadás után sokáig együtt maradtunk még és a legjobb hangulatban élveztük megszólalt jött vendégcink kellemes társaságát. A Feministák Egyesületének e helyen mondunk köszönetet azért, hogy külföldi vendégelnek amúgy is bő programjába az egyesületünkben tartott előadást is felvette.

külföldi tanulmányút. A lapunk múlt számában jelzett tanulmányút iránt szép érdeklődést mutatnak tagtársaink. Az utazást szeptember elejére tervezzük két- vagy háromheti időtartamra. A közelebbi részleteket lapunk jövő számában közöljük.

Választáson a Budapesti kerületi Munkásbiztosító Pénztárnál. Az Állami Munkásbiztosító Hivatal rendelete és a pénztár jóváhagyott alapszabályai értelmében a közgyűlési küldöttek választása 1910. évi április 3. napján lesz. Ez alkalommal választják meg a 300 közgyűlési kiküldöttet és 150 közgyűlési póttagot, felerészben a munkaadók és felerészben külön a biztosított tagok. A választásban részt vehetnek azok a munkaadók, akik a pénztárnál 1907. évi XIX. t.-c. értelmében alkalmazottakat biztosítanak s azok az alkalmazottak, akik e törvény értelmében a pénztárnál betegség vagy baleset esetére biztosítva vannak. A választásnál szavazásra csak azok bocsáthatók, akik választói igazolvánnyal bírnak. A választói igazolványokat a pénztár

irodája (VII., Damjanich-utca 26. sz. folyó évi február 23-ától március 24-ig számított 30 nap alatt délelőtt 8-2 óráig szolgáltatja ki kérjük tagtársainkat, hogy minél többen váltsák ki igazolványukat és éljenek választói jogukkal, hogy a pénztárak vezetésében a mi álláspontunk is érvényre jusson.

Adományok. A kereskedelmi Bál rendező bizottsága ez évben is juttatott egyesületünknek a bál jövedelméből 200 koronát. Steinberger Ella 1 K, Klein Laura gyűjtése 10, Gyorgyevits Melanie 5, Somlyói Margit 3 korona. – **B e u l e t** és **l a p o t g y ű j t t e k**: Blumgrund Janka, Szabó Margit és Weinberger Camilla. Mindnyájuknak köszönet!

Hatósági vizsgálat volt február 21-én az egyesületben. Az előljáróság kiküldöttéi megállapították, hogy mind az ügy- mind a vagyonkezelés teljesen szabályszerű. kifogást a vizsgáló biztosok csupán abban a tekintetben emeltek, hogy a tagsági díjak befizetése körül a tagtársak nagy része nem elég pontos és utasították az egyesület vezetőjét, hogy a hátralékos tagsági díjak behajtása körül erősebben járjon el és az alapszabályok értelmében tagadja meg a hátralékos tagoktól az egyesület intézményeinek igénybe vételét.

Szelvénygyűjtéssel a következők számoltak el február havában: Steiner Riza 10, Ettl Emilia 7 K, Langer Bella, Glück Jolán, Dornay Erzsébet, Eckert Berta, Boross Ilonka, Spády Adél, Beermann Róza, Turnay Margit, Schlemné-Balogh Janka, Hónig Vilma, Urbanek Irén, Stekl Aranka, Szántó Eszter, Krausz Hilda, Grün Frida, Schneller katalin, Haas Irma, Bötkös Gizella, Tichy Irén, Eisler Irén, Braun Irma, Strausz Stefánia, Strausz Jolán, Hlavathy Erzs. Táncos Irma, Grünfeld Gizella. Faludl Irma, Goldstein Erzs, Lassányi Rózsa, Mándel Mária, Morgenstern Jozefin, Cher Augustza, kohn Rózsi, Grün Margit, Weisz Ilona, Rösner Irma, Jelfy Matild, kramer Zelma, Radó Szabin, Györkös Irén, Schmidt Izabella, Szabó Irma, Szabó Margit, Arany Judith, Wohlrath Gizella, Stark Ilona. Vrsasich Matild, Éliás Ilona, Löffler Melanie, Tehel Etel, Stern Frida, Kohn Janka, Gyenes Szornza, Fehér Olga 5-5 koronát. Hegedűs Irén 4.30, Engel Erna, Grossmann Janka, Bechtelné Vucskich Vilma 4-4 koronát, Böhm Margit 3.60, Schuldner Margit, Schlesinger Malvin 3-3 koronát, Kollár Margit 2.80, Kolben Ilonka 2.70, Reich Illésné 2.60, Schwartz Alice 2.50, Michover Eszti 2.20, Madarassy Irén, Rlehling Ida 2-2 koronát. Waldner Helen, Kollár Irén 1.60, Löwinger Józsa 1.50, Stadler Zelma 1.10, Pilsner Etel, Tarkóy Margit, Szüts Irén, Gabriel Nándorné, Neufeld Margit, Mehcner Gizella, Edenburg Margit, Steinberger Elza 1-1 koronát. Hónig Margit 80 f. Fekete Józsefné, Springmann Elma 50-50 fillért. – **S z o m b a t h e l y i** fiókunk **g y ű j t t e s e**: Fellner Szidi 10 korona. Aszódi Jolán 5, Bruckner Margit 5.50, Bruckner Riza 5, Erdős Erzs 5, Rosenberger Berta 5, Rechnitz Irén 5, Dünger Terka 4.30, Perl Hermin 3.60, Auerbach Ilona 3.40, Krausz Hermin 2.20, Bader Elza 1.80, Czeczeli Irén 1.50 korona, Goldstein klára 50 fillér, Hölzer Ida 50 f. Oberchall Margit 30 f.

Üdülőtelep. Ama tagtársaink, akik az üdülőtelepet az idei nyáron igénybe akarják venni, legyenek szívesek már most jelentkezni, hogy a telep elhelyezésénél kívánásait tekintetbe vehessük.

Szombathely.

Mis.-, Cicely Corbett február 20 án a vármegye-házán tartott előadása valódi ünnepnap volt számunkra, amelyet mindenki sokáig fog emlegetni, mint egy olyan momentumot, amikor egész Szombathely érdeklődése osztatlau! felénk fordult. Az ifjú angol lány egyszerű, bájos megjelenése, behízelgően kedves modora, eleven, színes előadása egycsapásra lefegyverezte mindazokat, akik valaha azzal érveltek a női választójog, vagy egyéb jogok megszerzéseért folytatott küzdelem ellen, hogy a nő nyilvános szereplése és a küzdelem kivételtétlően őt legszebb ékes-ségből, nőiességéből. Miss Corbett lénye a legtökéletesebb cáfolat erre. – Előadásában ismertette az angolországi választójogi mozgalom valódi képét, amelyről nálunk eddig csak torzképek kerültek a napisajtó útján a köz-tudatba.

Schwimmer Rózsa, másik kedves vendégünk, mielőtt tolmácsolta az angol előadást, azt indítványozta, hogy engedjék el neki az ugyanarra az estére hirdetett előadást s ahelyett vitassák meg Miss Corbett előadását. Arra az Ígéretre, hogy Schwimmer Rózsa elmaradt előadásaért a lehető legrövidebb időn belül kárpótol bennünket, a hallgatóság elfogadta az indítványt, mire élénk és magas színvonalon álló vita fejlődött. Ennek folyamán meggyőződünk róla, hogy Szombathely közönsége teljes mértékben megbarátkozott a női választójog eszméjével.

Február hónap fenti jelentős eseményén kívül még megemlítem, hogy a 6-án tartott tea-délután szépen sikerült és három új kültagot hozott.

A Mezőgazdasági Takarékszövetkezet és Hitelbank r-t. évi mérlege összeállításánál egyesületünkről sem felejtkezett meg és 35 koronát adományozott, amelyért fogadja hálás köszönetünket.

Márciusi programmunk a következő:

6-án, vasárnap délután 4 órakor **t a g g y ű l e s**. kérem különösen a rendes tagokat, hogy kivétel nélkül megjelenjenek; meghívókat nem küldünk szét.

20-án, vasárnap délután 6 órakor Stern Ivor kereskedelmi tanár úr előadása: „A nő szerepe a modern drámában”. Belépődíj nincs.

Úgy a taggyűlést, mint Stern tanár úr előadását az egyesületi helyiségben tartjuk.

Fizessünk pontosan tagdíjakat!

TROMBITÁS ERZSI.

***

A többi fiókegyesületek rovatai lapzártáig nem érkeztek be.

***

Aiknek nincs egyesületi jelvénye, szerezze be sürgősen!

***

Ismételten kérjük az irodai címek bejelentését.